

124

Nisan 2015

İK V DEĞERLENDİRME NOTU

AB, YENİ BİR TİCARET POLİTİKASI STRATEJİSİNE
HAZIRLANIYOR

Selen Akses, İKV Kıdemli Uzmanı

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI

www.ikv.org.tr

AB, YENİ BİR TİCARET POLİTİKASI STRATEJİSİNE HAZIRLANIYOR

Avrupa Komisyonu'nun AB'nin yeni ticaret politikası stratejisini 2015 yılının sonbaharında açıklaması bekleniyor. Bu yeni strateji ile bir yandan Avrupa'daki büyümeye destek ve istihdama katkı sağlanması, diğer yandan da önemli ticari ortaklar ile ilişkilerin güçlendirilmesi ve tüm dünyada kalkınmanın teşvik edilmesi amaçlanıyor. Söz konusu stratejinin ana hatlarını oluşturmak için hazırlık çalışmalarına başlayan Avrupa Komisyonu, önümüzdeki aylar içinde AB Üye Devletleri, Avrupa Parlamentosu üyeleri ve ticaret politikasıyla ilgilenen kuruluşlar ile istişarelerde bulunmayı planlıyor. Bu değerlendirme notunda, AB çapında geçtiğimiz yıllar içinde ticaret politikasında meydana gelen önemli gelişmelere ve elde edilen başarılarla değinerek, AB'nin yeni ticaret politikası stratejisinin oluşumunda dikkate alınacak hususların neler olabileceği konusuna ışık tutulmaya çalışılacaktır.

Genel Tespitler:

- AB'nin ticaret ve yatırım politikası günümüzde dünya çapında en iddialı ve en yoğun gündeme sahip.
- Son yıllarda, AB, üçüncü ülkeler ile ticari ilişkileri güçlendirerek ve anlaşmaların kapsamını geniş tutarak yeni ve farklı pazarlara erişim imkânı kazanmaya çalışıyor.
- Son zamanlarda AB ticaret politikasının en büyük başarı göstergesi, Güney Kore ile imzalanan STA'dır.
- Avrupa Komisyonu'nun belirleyeceği yeni stratejide, AB'nin stratejik ekonomik ve ticari ortakları olan ABD ve Japonya ile yürütülen müzakereler öncelik teşkil edecektir.
- Kanada, ABD ve Çin ile öngörülen anlaşmalar ile karşılıklı olarak yatırım ortamının iyileştirilmesi ve yurtdışında yatırımda bulunan Avrupa yatırımcılarının haklarının güçlendirilmesine giderek daha fazla önem verildiğinin bir göstergesidir.
- Önümüzdeki dönemde, Avrupa Komisyonu'nun üçüncü ülkeler ile yürüteceği müzakerelerde daha fazla şeffaflık sağlanması üzerinde durması bekleniyor.
- Avrupa Komisyonu'nun sonbaharda sunacağı AB'nin yeni ticaret politikası stratejisinde Türkiye ile ticari ilişkileri (Gümrük Birliği'nin güncellenmesi) de ele alması ümit ediliyor.

AB'nin ticaret politikasının kısa bir değerlendirmesi

Avrupa Komisyonu'nun 2010 yılında açıkladığı ticaret politika stratejisi esasında Avrupa 2020 Stratejisi'nin dış boyutu göz önünde tutularak hazırlandı. AB'nin ticaret politikasına yeni bir yön vermeye çalışılırken, bu yönün aynı zamanda, AB'nin ticari açılımı ile Avrupa 2020 Stratejisi'nin akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme hedefine ulaşılmasında katkı sağlaması için de özen gösteriliyor. Bu strateji aracılığıyla, AB'nin üçüncü ülkeler ile ticari ilişkilerini güçlendirerek, Birliğin ekonomik krizden çıkma sürecine destek olunması da amaçlandı.

Avrupa Komisyonu'nun sunduğu ticaret politikası stratejisinde, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) nezdinde yürütölen çok taraflı müzakereler çerçevesinde ticaretin serbestleştirilmesinin AB'nin önceliği olmaya devam ettiği gözlemleniyor. Ancak buna paralel olarak, Birliğin üçüncü ülkelerle yürüttüğü yoğun ikili ve bölgesel Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) müzakerelerine de ağırlık vermesi öngörölüyor¹. Bu strateji ile AB'nin özellikle hızla gelişen ve dünya merkezine dönüşen Güney ve Doğu Asya bölgesi ile ticari ve ekonomik ilişkilerini güçlendirmesi ve Doğu Ortaklığı (*Eastern Partnership*) ile Avrupa-Akdeniz Ortaklığı (*Euro-Mediterranean Partnership*) kapsamında komşu ülkelerle ortak bir refah bölgesi oluşturmaları hedefler arasında yer alıyor.

Tüm bunların yanı sıra, AB'nin özellikle ABD, Japonya, Çin, Rusya, Brezilya ve Hindistan gibi stratejik öneme sahip ortaklarla mevcut ticari ilişkilerini geliştirmesi de önemli bir öncelik olarak gösteriliyor. Bu kapsamda küresel üretimin merkezinin Asya'ya kaydığı göz önünde tutularak, AB açısından, Çin, Hindistan ve Güney Kore gibi yükselen ekonomik güçler ile ticari ilişkilerin geliştirilmesinin giderek önem kazandığı aşıkârdır.

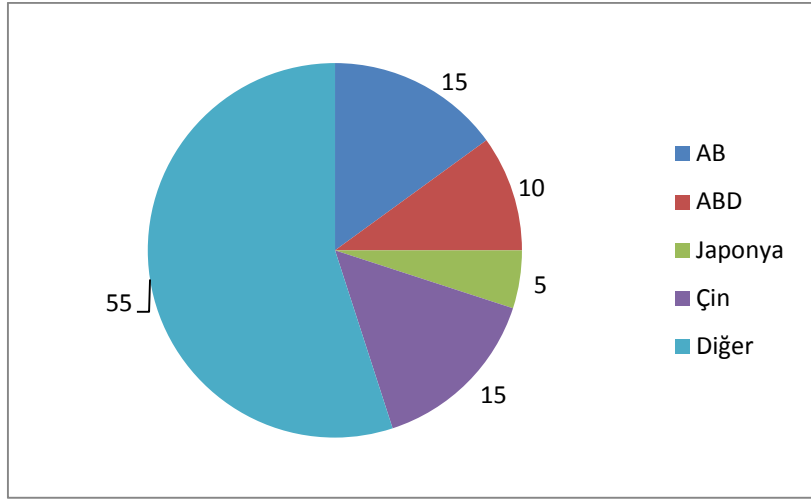
Geçtiğimiz yıllar içinde AB, üçüncü ülkeler ile ticari ilişkilerini güçlendirerek ve anlaşmaların kapsamını geniş tutarak yeni ve farklı pazarlara erişim imkânı kazanmaya çalışıyor. Şöyle ki, AB'nin son zamanlarda müzakere edeceği ve imzalayacağı anlaşmaların kapsamında hizmetler, yatırımlar ve kamu alımları piyasalarının karşılıklı olarak serbestleştirilmesi, tarife dışı engellerin kaldırılması, fikri mülkiyet haklarının daha iyi korunması ve sürdürülebilir kalkınmanın teşvik edilmesi gibi konuların da ele alınması öngöröldü. Esasında bu anlaşmaların kapsamı geniş tutularak, DTÖ nezdinde yürütölen çok taraflı ticaret müzakerelerinde üyeler arasında mutabakata varılamayan alanlarda ilerleme kaydedip ve daha fazla pazara erişim imkânlarının elde edilmesi amaçlanıyor.

Yeni bir strateji için çalışmalara başlayan Avrupa Komisyonu, öncelikli olarak AB'nin geçtiğimiz son birkaç yıl içinde yürüttüğü ticaret politikasını değerlendiriyor. Kuşkusuz 2008 yılı sonrasında yaşanan küresel ekonomik ve mali krizin ardından, mali kaynaklar azalma trendine girmiş ve kamu harcamalarına kısıtlamalar getirilmiştir. Böyle bir dönemde iç talebin daralmasına karşın, AB'nin ticari ilişkilerini geliştirerek, dış talebi artırıp Avrupa ekonomisinin yeniden canlanmasında önemli bir rol oynadığı gerçektir. Ticari anlaşmalar ayrıca AB'nin rekabet gücünü artırması ve bunun için bazı yapısal reformları hayata geçirmesi bakımından da teşvik edici unsur oluşturmaktadır.

¹ European Commission. "Trade, Growth and World Affairs: Trade Policy as a Core Component of the EU's 2020 Strategy". COM (2010) 612. 2010.

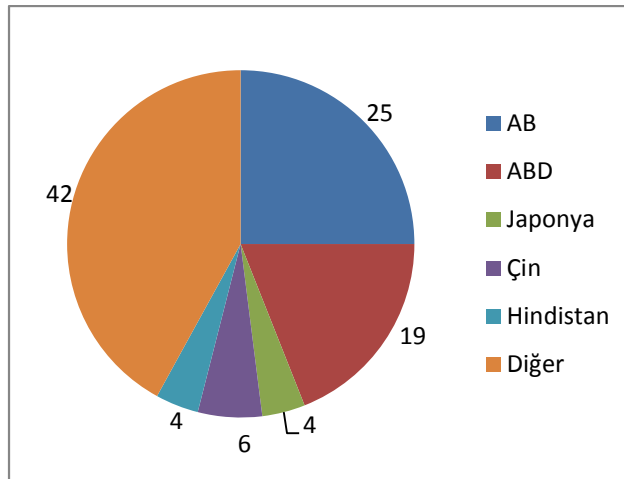
Bulunduğu kriz ortamına rağmen AB, en büyük ihracatçı ve ithalatçı olmaya devam ederek, dünyadaki en büyük ticari aktör konumunu korumayı başardı. 2013 yılının verilerine göre, AB, dünya mal ihracatının yüzde 15'ini (Grafik 1) ve hizmet ihracatının ise yüzde 25'ini (Grafik 2) gerçekleştirdi. Üçüncü ülkeler ile ticari ilişkilerini güçlendirmesi AB'nin ekonomik büyümesine ve yeni iş imkânları yaratılmasına önemli katkılar sağladı. Şöyle ki, yapılan araştırmalara göre, her 1 milyar avro değerinde ek ihracat ile AB'de ortalama 14000 ek istihdam imkânı yaratılmakta olduğu tespit edildi².

Grafik 1: AB ve diğer ülkelerin dünya mal ihracatındaki payları (2013, yüzde)

Kaynak: Eurostat ve DTÖ

Grafik 2: AB ve diğer ülkelerin dünya ticari hizmet ihracatındaki payları (2013, yüzde)

Kaynak: Eurostat ve DTÖ

² European Commission. "How trade policy and regional trade agreements support and strengthen EU economic performance". 25.03.2015.

Geçtiğimiz son birkaç yıl içinde, AB'nin ticaret politikası stratejisi kapsamında, hiç olmadığı kadar, ikili ve bölgesel ticari anlaşmaları açısından önemli girişimlerde bulunuldu ve adımlar atıldı. AB'nin ticaret ve yatırım politikası günümüzde kuşkusuz dünya çapında en iddialı ve en yoğun gündeme sahip bir politika süreci olarak öne çıkıyor³.

Son zamanlarda AB ticaret politikasının en büyük başarılarından birisi, **Güney Kore** ile 6 Ekim 2010 tarihinde imzalanan ve 1 Temmuz 2011 tarihinde yürürlüğe giren STA olarak kabul ediliyor. Bu anlaşma, AB'nin şu ana kadar imzaladığı en önemli ve en kapsamlı ikili ticari anlaşma olma niteliğini taşıyor. Söz konusu anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte kaldırılan gümrük vergileriyle, AB'nin ihracatından yılda yaklaşık 1,6 milyar avro değerinde tasarruf edilmesi öngörüldü⁴. Nitekim, söz konusu anlaşmanın yürürlüğe girmesinden itibaren geçen dokuz aylık süre zarfında, AB şirketlerinin 350 milyon avro değerinde kazanç elde ettikleri tespit edildi. Buna ek olarak, 2013 yılı itibarıyla, Güney Kore'ye karşı ticaret açığı veren AB, bu anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle beraber, 15 yıl sonra ilk defa Güney Kore ile ikili ticaretinde ticaret fazlası kaydetmeye başladı. Avrupa Komisyonu'nun yayımladığı en son yıllık değerlendirme raporunda⁵, 2014 yılında, bu ticaret fazlasının 3,6 milyar avro değerine ulaştığı belirtildi. Ayrıca, AB'nin Güney Kore'ye ihracatı 2010 yılında 30,6 milyar avrodan 2014 yılında 41,5 milyar avroya yükselerek yüzde 35 oranında bir artış kaydetti. Öte yandan, AB'ye Güney Kore'den yapılan ithalatta son bir yıl içinde yüzde 6 oranında bir artış yaşandı.

Güney Kore ile imzalanan STA örneğinin yanı sıra, AB'nin ticaret politikası kapsamında atılan bir diğer önemli adım da, **Kanada** ile Kapsamlı Ekonomik ve Ticari Anlaşmaya (*Comprehensive Economic and Trade Agreement - CETA*) ilişkin müzakerelerin Eylül 2014'te tamamlanmış olmasıdır. Söz konusu anlaşmanın yürürlüğe girmesi için anlaşma metnini her iki tarafın da yetkili makamları tarafından onaylanması gerekiyor. Bu anlaşma AB'nin ilk defa Kanada gibi gelişmiş bir ülke ile nerdeyse tüm gümrük vergilerinin kaldırılması ve tarife dışı engellerin azaltılmasını öngörerek malların, hizmetlerin ticaretini ve yatırım pazarlarına erişimin karşılıklı olarak kolaylaştırılması imkânı yaratmaktadır. Bu anlaşmaya, ayrıca AB tarafından ilk defa yatırımların korunması (yatırımcı ile devlet arasındaki uyuşmazlıkların halli mekanizması maddesi de dâhil olmak üzere) ile ilgili bir bölüm eklendi. Söz konusu anlaşmanın yürürlüğe girmesi sonucunda sanayi ürünlerinde uygulanan gümrük vergilerinin kaldırılmasıyla beraber, AB'nin ihracatında yılda yaklaşık 470 milyon avro değerinde tasarruf sağlanması öngörüldü⁶. Söz konusu anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte AB ve Kanada arasındaki ticaretin yüzde 20 oranında artması bekleniyor.

Geçtiğimiz yıllar içinde kaydedilen bir diğer önemli gelişme de AB'nin Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (*Association of Southeast Asian Nations - ASEAN*) arasındaki ticaretin yaklaşık üçte birini ve yatırımların yüzde 60'ını sağlayan **Singapur** ile kapsamlı bir STA

³ European Commission. "External sources of growth: Progress report on EU trade and investment relationship with key economic partners". *Commission Working Staff Paper*. 2012.

⁴ European Commission. "Free Trade Agreement with South Korea". MEMO/09/452. 15.10.2009.

⁵ European Commission. "Annual Report on the Implementation of the EU-Korea Free Trade Agreement". COM (2015) 139 final.

⁶ European Commission. "EU-Canada agree deal to boost trade and investment". MEMO/14/542. 26.09.2014.

parafe edilmiş olmasıdır. Söz konusu anlaşmanın yürürlüğe girebilmesi için, Singapur yetkililerinin yanı sıra AB Konseyi ile Avrupa Parlamentosu'nun onayları bekleniyor.

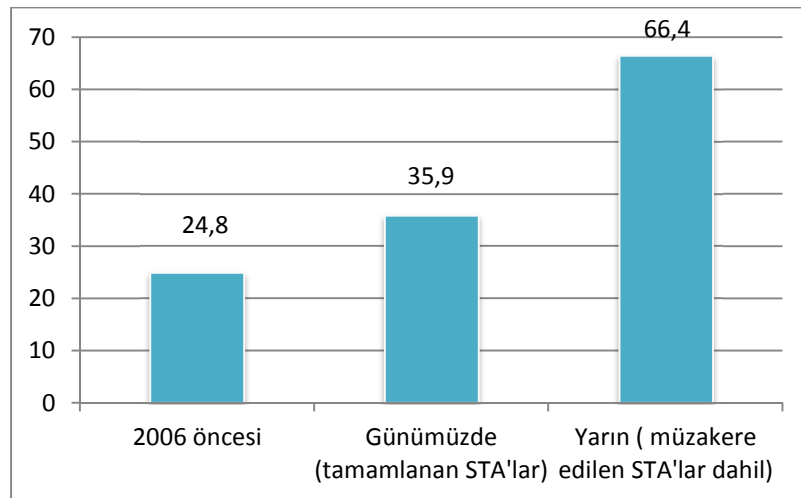
Latin Amerika pazarına da erişmek isteyen AB, Haziran 2012'de, **Peru ve Kolombiya** ile çok taraflı bir STA imzaladı. Bu anlaşma Peru ile geçici olarak Mart 2013'ten itibaren uygulanmaya başlanırken, Kolombiya ile Ağustos 2013 itibarıyla yürürlüğe girdi. AB ile Peru ve Kolombiya arasında mevcut olan çok taraflı STA'ya **Ekvator**'un da dâhil olması için bir süredir devam eden müzakereler Temmuz 2014'te tamamlandı. AB ayrıca 6 Orta Amerika ülkesi (**Panama, Guatemala, Kosta Rika, El Salvador, Honduras ve Nikaragua**) ile 2012 yılında Ortaklık Anlaşması imzaladı.

Asya ve Amerika'ya doğru ticari açılım girişimlerinin yanı sıra, AB ayrıca 16 **Batı Afrika** ülkesi (**Benin, Burkina Faso, Yeşil Burun Adaları, Fildişi Sahili, Gambia, Gana, Gine, Gine Bissau, Liberya, Mali, Nijer, Nijerya, Senegal, Sierra Leone, Togo** ve Moritanya), 6 **Doğu Afrika** ülkesi (**Kenya, Uganda, Tanzanya, Burundi ve Ruanda**) ve 6 **Güney Afrika** ülkesi (**Botsvana, Lesoto, Mozambik, Namibya, Güney Afrika ve Svaziland**) ile Ekonomik Ortaklık Anlaşması için müzakereleri tamamlamış bulunuyor.

Öte yandan, AB'nin yürüttüğü komşuluk politikasına paralel olarak, 27 Haziran 2014 tarihinde **Ukrayna, Moldova ve Gürcistan** ile birer Ortaklık Anlaşması imzalandı. Bu anlaşmalar aracılığıyla, AB bu üç ülke ile Derin ve Kapsamlı Serbest Ticaret Alanı'nın oluşturmayı hedefliyor.

Geçtiğimiz bu birkaç yıl içinde tamamlanan müzakereler ve imzalanan anlaşmalar ile Avrupa Komisyonu'nun, AB'nin ticaret alanını STA'lar sayesinde önemli ölçüde genişletmeyi başardığı gözlemleniyor. Şöyle ki, 2006 yılında önce, STA'lar ile AB ticaretinin yaklaşık dörtte biri gerçekleştirilirken, günümüzde bu oran toplam ticaretin üçte birini oluşturuyor (Grafik 3). Üstelik hâlihazırda yürütülen müzakerelerin tamamlanması haline, bu oranın üçte ikiyeye kadar yükselmesi bekleniyor.

Grafik 3: STA'lar ile gelişen AB ticaret politikası (yüzde)

Kaynak: Avrupa Komisyonu

AB, hâlihazırda, birçok stratejik ticari ortak ile STA müzakerelerini sürdürmektedir. Avrupa Komisyonu'nun yaptığı bir araştırmanın sonuçlarına göre, AB'nin başta ABD, Japonya, Kanada, Hindistan, Çin ve bazı Güneydoğu Asya ülkeleri olmak üzere ticari anlaşma müzakerelerini sonuçlandırması halinde, GSYİH'sinin yüzde 1,2 oranında (152,2 milyar avro değerinde) artması bekleniyor. Bu anlaşmalar ile sağlanan daha derin ticari entegrasyonun uzun vadede Birliğin verimliliği üzerinde olumlu bir etki yaratması ümit ediliyor. Verimliliğin yükselmesiyle AB'nin GSYİH'sinin yüzde 2 oranında (255,3 milyar avro değerinde) artması ve 2 milyondan fazla yeni iş imkânı yaratılacağı tahmin ediliyor⁷. Ayrıca halen süren STA müzakerelerinin sonuçlanmasıyla, AB'nin ihracatını yüzde 6,2 (129,6 milyar avro değerinde) ve ithalatını yüzde 5,6 (118,2 milyar avro değerinde) oranında artırması bekleniyor (Tablo 1). Bu oranların tabii ki anlaşmaların gidişatına göre değişebileceği hususu göz önünde tutuluyor. Ancak her hâlükârda en büyük kazancın ABD ile yürütülen Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı (TTYO) ile Japonya ile yürütülen STA'dan sağlanacağı kuşkusuz.

Tablo 1: Ticari anlaşmaların Avrupa'nın GSYİH, ihracat ve istihdam üzerine olası etkileri

	ABD	Japonya	Kanada	ASEAN	Hindistan	Mercosur	Çin (Yatırım)	Toplam	Verimlilik etkisi	İstihdam
GSYİH(%)	0,52	0,34	0,08	0,035	0,03	0,17	0,03	1,2	0,8	
(Milyar €)	65,7	42,9	10,1	4,4	3,8	21,5	3,8	152,2	255,3	
Toplam İhracat (%)	1,40	1,20	0,69	1,60	0,55	0,65	0,07	6,2		2164
(Milyar €)	29,4	25,2	14,6	33,7	11,6	13,7	1,4	129,6		
Toplam İthalat (%)	1,35	1,20	0,39	1,40	0,55	0,66	0,06	5,6		
(Milyar €)	29,0	25,8	6,0	30,1	11,8	14,2	1,3	118,2		

Kaynak: Avrupa Komisyonu'nun Ticaret Genel Müdürlüğü'nün yürüttüğü çalışmaların sonuçları.

AB'nin yeni ticaret politikası stratejisinde neler dikkate alınacak?

Daha önce belirtildiği gibi, AB'nin ticaret politikasının en önemli öncelikleri ekonomik büyüme ve istihdam yaratmak, ticari ilişkileri güçlendirmek ve dünyanın kalkınma sürecine destekte bulunmaktır. 2010 yılında sunulan ticaret politikası stratejisi

⁷ European Commission. "External sources of growth: Progress report on EU trade and investment relationship with key economic partners". *Commission Working Staff Paper*. 2012.

kapsamında elde edilen deneyimler ve küreselleşme süreciyle hızla değişen ekonomik konjonktürü dikkate alarak, Avrupa Komisyonu, AB'nin yeni ticaret politikası stratejisinin belirlenmesi için hazırlık çalışmalarına başlamış bulunuyor.

Geçtiğimiz son birkaç yıl içinde, dünya ticaret sisteminde önemli değişiklikler meydana geldi. Başta Asya bölgesinde olmak üzere tüm dünyada, imzalanan ve müzakere edilen ikili ve bölgesel STA sayısının hızla artmış olduğu gözlemleniyor. Buna göre, günümüzde ikili anlaşmaların ve bölgesel ticaret anlaşmalarının önemli ölçüde arttığı bir gerçektir. Örneğin, 7 Nisan 2015 itibariyle toplam 612 bölgesel ticaret anlaşması DTÖ nezdinde bildirilmiş durumda olup, bunlardan 406'sı yürürlükte bulunuyor⁸. Bu anlaşmalarda kaydedilen artış, esasında, Doha Turu'nda baş gösteren çok taraflı ticaret müzakerelerindeki yavaşlamanın ülkelerin alternatif yol arayışına yönelmelerinin sonucudur. Ancak DTÖ nezdinde yürütülen çok taraflı müzakere sürecinin de ivme kazandığı yadsınamaz. Aralık 2013'te düzenlenen DTÖ Dokuzuncu Bakanlar Konferansı sonucunda Bali Paketi'nin kabul edilmesi, üye ülkeler açısından çok taraflı ticaret müzakerelerinin devam etmesi ve Doha Turu'nun tamamlanması yönünde ümit verici bir adım sağladı.

Ülkeler arasında müzakere edilen ve imzalanan ticari anlaşmaların kapsamının özellikle geçtiğimiz son birkaç yıl içinde sadece gümrük vergilerinin kaldırılmasıyla sınırlı kalmayıp önemli ölçüde genişlediği gözlemleniyor. Akdedilen son ikili ve çok taraflı anlaşmalarda hizmetler, yatırımlar, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, tarife dışı engeller ve kalkınma gibi çeşitli alanlara ilişkin maddelere de yer verildi. Bu bağlamda, örneğin AB'nin Güney Kore ile imzaladığı yeni nesil STA, kapsadığı alanlar açısından bir ilk teşkil ediyor ve sonraki anlaşmalar için bir referans noktası oluşturuyor. Nitekim hâlihazırda, AB'nin gündeminde ABD ile yürütülen TTYO'nun da çok geniş bir kapsama sahip olması bekleniyor.

Avrupa Komisyonu'nun belirleyeceği yeni stratejide, AB'nin stratejik, ekonomik ve ticari ortakları olan ABD ve Japonya ile yürütülen müzakerelerin öncelik teşkil edeceği aşikârdır. Ancak bu ülkelerin yanı sıra, Çin ile müzakere edilen yatırım anlaşmasının da AB için büyük önem taşıdığı unutulmamalıdır. Şöyle ki, Çin'de fikri mülkiyet haklarının önemli derecede ihlal edilmesi, AB ve Çin arasındaki yatırımların iki ekonomik gücün arasında olması beklenilenin çok altında kalmasına neden oluyor. Oysa karşılıklı olarak ithalat açısından bakıldığında birinci ortak ve ABD'den sonra ikinci ihracat pazarı konumuna geçmeleri AB ve Çin ilişkilerinin son derece önemli bir stratejik ortaklığa dönüştüğünü gösteriyor. Kanada, ABD ve Çin ile öngörülen anlaşmalar ile karşılıklı olarak yatırım ortamının iyileştirilmesine ve yurtdışında yatırımda bulunan Avrupa yatırımcılarının haklarının güçlendirilmesine giderek daha fazla önem veriliyor. Bu durum, kuşkusuz 1 Aralık 2009'ta Lizbon Antlaşması'nın yürürlüğe girmesiyle beraber, üçüncü ülkelerle yatırım anlaşmalarının müzakere edilmesi yetkisinin doğrudan Avrupa Komisyonu'na verilmesiyle yakından ilişkilidir. Ve yatırımların korunmasına verilen önem, AB'nin sonraki anlaşmalarına da yansıtacaktır.

Önümüzdeki dönemde AB, bir yandan üçüncü ülkeler ile ticari ve ekonomik ilişkilerini ikili ve bölgesel STA'lar ile güçlendirme yollarını değerlendirirken, bir yandan da çok

⁸ World Trade Organization. "Regional Trade Agreements".

Link: https://www.wto.org/english/tratop_e/region_e/region_e.htm. Erişim tarihi: 08.04.2014.

tarafli müzakerelerle ticaretin serbestleştirilme sürecine de destekte bulunmaya devam edecek. Nitekim DT Dokuzuncu Bakanlar Konferansı ile çok taraflı müzakere sürecinin ivme kazanmasıyla DT nezdinde yürütülecek çalışmaların da artması bekleniyor.

AB'nin yeni ticaret politikası stratejisinde ne çıkacak bir diğer önemli husus da şeffalıktır. TTYO müzakere sürecinde gözlemlendiği gibi, yatırımların korunması, kamu alımları ve mali hizmetler gibi hassas olarak nitelendirebileceğimiz alanların anlaşmanın kapsamına dâhil edilmesi hususu ilgili paydaşlarda bazı endişeler doğurdu. Bu durumda, Avrupa Komisyonu açısından Avrupa vatandaşlarının endişe duydukları konulara açıklık getirilmesi gerekliliğini ortaya çıkardı. Geçtiğimiz son birkaç ay içinde, Avrupa Komisyonu, TTYO ile yrtlen müzakere sürecinin şeffaf bir hale getirilmesi için önemli adımlar attı. Önümüzdeki dönemde de, Avrupa Komisyonu'nun nc ülkeler ile yürüteceği müzakerelere daha fazla şeffalığın getirilmesine önem vereceği anlaşılıyor.

Söz konusu ticaret politikası stratejisinin ana hatlarını oluşturmak için hazırlık çalışmalarına başlayan Avrupa Komisyonu, önümüzdeki aylar içinde AB ye Devletleri, Avrupa Parlamentosu yeleri ve ticaret politikasıyla ilgilenen çeşitli kuruluşlar ile iştişarelerde bulunacak. Bu görüşmeler kapsamında ve Avrupa Komisyonu'nun sonbaharda sunacağı AB'nin yeni ticaret politikası stratejisinde Türkiye ile ticari ilişkilerin de ele alınıp alınmayacağı bir merak konusu teşkil ediyor. Avrupa Komisyonu'nun önceki ticaret politikası stratejisinde Türkiye'ye atıfta bulunulmadı. Oysa Türkiye'nin Gümrük Birliği kapsamında özellikle AB'nin nc ülkeler ile imzaladığı STA'lara ilişkin karşılaştığı sorunlar dikkate alınabilirdi. Türk ve Avrupalı yetkililerce Gümrük Birliği'nin güncellenmesine yönelik görüşmelere başlandığı göz önünde tutulduğunda, Avrupa Komisyonu'nun sunacağı yeni ticaret politikası stratejisinde bu çalışmaların bir öncelik olarak gösterilmesi arzu ediliyor.